

Dr. h. c. prof. JUDr. Jaroslav Ivor, DrSc.
Právnická fakulta
Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici

O p o n e n t s k ý p o s u d o k

na habilitačnú prácu JUDr. Ingrid Galovcovej, Ph.D. s názvom:
„Väzba v trestnom konaní“

Na základe uznesenia komisie v habilitačnom konaní JUDr. Ingrid Galovcovej, Ph.D. som bol dňa 16. 7. 2020 menovaný za oponenta jej habilitačnej práce s názvom Väzba v trestnom konaní. Na základe preštudovania predloženej práce podávam nasledovný posudok:

Väzba v trestnom konaní ako dočasné pozbavenie osobnej slobody obvineného, ako osoby, u ktorej zatiaľ nebolo rozhodnuté o jeho vine resp. nevine, predstavuje jednoznačne najzávažnejší inštitút zasahujúci do základných práv a slobôd obvineného. Tento inštitút je neustále v súvislosti s najrôznejšími prezentovanými prípadmi kriminality v pozornosti médií, je obsahom najrôznejších diskusií laickej verejnosti, ale patril a stále patrí k najdiskutovanejším otázkam trestnoprocesnej teórie i aplikačnej praxe. Pritom však treba poznamenať, že v histórii českej alebo slovenskej odbornej literatúry nachádzame iba tri monografie (z rokov 1975, 1997, 2004), ktoré sa venovali aj téme väzby z pohľadu a v rámci zaisťovacích úkonov trestného konania. Oceniť je treba úplne nové, špecifické spracovanie jedného a najvýznamnejšieho zaisťovacieho inštitútu, ktorého aktuálnosť a význam je podčiarknutý i stále prebiehajúcimi legislatívnymi prácami na novom českom trestnom procese, kde sú stále otvorené i otázky právnej úpravy väzby.

V úvode si autorka vytyčuje cieľ svojej habilitačnej práce ako posúdenie, či právna úprava procesnej väzby v českom trestnom poriadku zodpovedá medzinárodným štandardom, či zodpovedá požiadavkám vyplývajúcim z princípu spravodlivého procesu a či a v akej miere sú nutné legislatívne zmeny. Je to cieľ vo svojej podstate zameraný do troch okruhov skúmania a takéto formulovanie cieľa hodnotím ako správne a zodpovedajúce téme.

Výber použitých metód autorke umožnil tému spracovať ucelene a výsledky svojho skúmania interpretovať a prezentovať s náležitou vedeckou presnosťou. Využila najmä metódu juristického rozboru platnej právnej úpravy,

metódu historickú, komparatívnu, ale tiež metódy analýzy a syntézy. V práci využila rozsiahlu českú, slovenskú i ďalšiu zahraničnú odbornú literatúru, internetové zdroje, adekvátne domácu i európsku judikatúru i ďalšie pramene.

Po formálnej stránke predstavuje habilitačná práca 220 strán textu, ktorý je v logickej štruktúre usporiadaný a prehľadne členený na úvod, šesť kapitol, záver, abstrakt a bibliografiu. Jednotlivé kapitoly sú svojím rozsahom a obsahom vyvážené a na seba nadväzujúce. Práca je napísaná jasne a zrozumiteľne. Použitý odborný jazyk i terminológia je adekvátne textu. Habilitačná práca má štandardnú úpravu, autorka dôsledne rešpektuje formálne a citačné kritériá a zásady.

Ako autorka konštatuje, problematika väzby je obsiahla a zvyčajne sa delí na materiálne a formálne väzobné právo a problematiku výkonu väzby. Oceniť možno rozhodnutie autorky zamerať sa na ucelený rozbor materiálneho a formálneho väzobného práva a stranou ponechať väzbu, ktorá je súčasťou medzinárodnej justičnej spolupráce, ako i otázky výkonu väzby upravené osobitným zákonom. Toto riešenie je úplne pragmatické a postačujúce pre potreby habilitačného konania, doplnenie bude nepochybne potrebné a aktuálne len z hľadiska rozsahu pre perspektívne monografické spracované témy a jej publikovanie.

Autorka posudzovanej práce pristúpila k spracovaniu témy koncepčne. Je správne, že vychádza zo všeobecných teoretických východísk, zohľadňuje historický aspekt, medzinárodné štandardy i aktuálnu úpravu inštitútu z pohľadu *de lege lata*.

Ako už bolo uvedené, v úvode práce autorka prezentuje cieľ svojej práce, všeobecnú charakteristiku väzby a stav rozpracovania témy v odbornej literatúre.

V prvej kapitole sa pojednáva všeobecne o inštitúte väzby a jej význame v modernom trestnom procese. Zaujímavé a ilustratívne sú i štatistické údaje o počte obvinených vo väzbe v Českej republike za posledných 11 rokov.

Druhá kapitola prezentuje väzbu ako intenzívny zásah do základných práv a slobôd občana, pričom akcentuje ústavné a zákonné limity zásahu, a rozhodovacia prax Európskeho súdu pre ľudské práva pre aplikáciu inštitútu väzby. Veľmi významné je konštatovanie, že „v legislatívnej podobe nebola väzba zatiaľ na únijnej úrovni upravená“ (str. 38). Prínosom autorky je analýza tzv. Zelenej knihy o väzbe, ktorej obsah bude nepochybne využitý pri budúcej európskej i národnej legislatíve v záujme harmonizácie úpravy väzby.

V tretej kapitole autorka podrobuje dôkladnej analýze aktuálnu právnu úpravu dôvodov väzby podľa § 67 písm. a) až c) Tr. por., kvalifikovaných dôvodov väzby, pričom však okrem teoretického výkladu neopomína ani rôzne aplikačné problémy, ktoré prezentuje najmä judikatúra Ústavného súdu ČR a tiež všeobecných súdov ČR.

Hoci štvrtá kapitola má názov „Väzba ako inštitút ultima ratio“, jej obsahom sú predovšetkým jednotlivé spôsoby nahradenia väzby. Všíma si a upozorňuje na konflikt českej zákonnej úpravy nahradenia kolúznei väzby s interpretáciou Európskeho súdu pre ľudské práva v jeho judikatúre. Poukazuje taktiež na viaceré aplikačné problémy pri jednotlivých inštitútoch nahradenia väzby podľa úpravy de lege lata. Textovú časť vhodne dopĺňa i štatistickými údajmi k nahradeniu väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka a upozorňuje na klesajúcu tendenciu tohto dohľadu a nedostatočné využívanie tohto inštitútu v trestnoprocesnej praxi. Ako osobitný problém prezentuje problém využívania elektronického monitoringu vo väzobných veciach. K viacerým diskutovaným otázkam resp. aplikačným problémom zaujíma vlastné stanoviská resp. odporúčania, s ktorými možno súhlasiť.

Piata kapitola poskytuje rozbor formálneho väzobného práva, ktoré je analýzou jednotlivých spôsobov a druhov rozhodovania o väzbe. Text je opäť veľmi vhodne dopĺňaný adekvátnou judikatúrou, ktorá reagovala na nejednoznačnosť legislatívy resp. postupu príslušných orgánov činných v trestnom konaní.

V šiestej kapitole autorka ponúka víziu úpravy väzby v modernom trestnom konaní najmä z pohľadu rešpektovania princípu ultima ratio a práva na spravodlivý proces. Konštruktívne a racionálne autorka zároveň predkladá návrhy de lege ferenda, ktoré sú z jej pohľadu najakútnejšie a najzásadnejšie. S výberom návrhov i jeho obsahom možno súhlasiť a nepochybne sú využiteľné i pri rekodifikácii českého trestného procesu.

V závere opakovane zdôrazňuje nevyhnutnosť niektorých legislatívnych úprav v kontexte európskej legislatívy a judikatúry, ako požiadaviek na moderný trestný proces.

Z obsahu výsledku kontroly originality habilitačnej správy v systéme Turnitín (zo správy o pôvodnosti resp. hlavných použitých zdrojov) vyplýva, že ide jednoznačne o prácu originálnu a pôvodnú.

Na základe horeuvedených konštatácií možno uzavrieť, že hodnotená habilitačná práca predstavuje ucelenú štúdiu na tému vysoko aktuálnu a v súčasnosti úplne nepopísanú v tejto šírke ako v Českej republike tak ani na

Slovensku. JUDr. Ingrid Galovcová, Ph.D. preukázala odborné zvládnutie problematiky, ktorá je predmetom habilitačnej práce, schopnosť tvorivo vedecky pracovať. V skúmanej oblasti prináša nové vedecké poznatky využiteľné ako pre rozvoj trestnoprávnej vedy, trestnoprocesnú legislatívu a rovnako pre aplikačnú prax.

Posudzovaná habilitačná práca ako po stránke obsahovej, tak formálnej spĺňa všetky kritériá požadované pre tento druh kvalifikačných prác.

Vzhľadom na doterajšie pôsobenie uchádzačky v oblasti vedeckej i pedagogickej

o d p o r ú č a m , aby po úspešnej obhajobe bol JUDr. Ingrid Galovcovej, Ph.D. udelený titul docent pre odbor Trestné právo, kriminológia a kriminalistika.

Navrhujem zároveň, aby sa habilitantka v rámci obhajoby (diskusie) vyjadrila k dôvodu väzby podľa § 71 ods. 2 slovenského Trestného poriadku, ktorý česká právna úprava nepozná.

V Bratislave 10. 08. 2020

Dr. h. c. prof. JUDr. Jaroslav Ivor, DrSc.